

Program

L. van Beethoven: **Egmont, uvertura k priložnostni glasbi, op. 84**
(1770–1827)

G. B. Viotti: **Koncert za violino in orkester**
(1755–1824) **št. 18 v e-molu**
Allegro non troppo risoluto
Andante
Presto

R. Schumann: **Simfonija št. 3 v Es-duru,**
(1810–1856) **op. 97, »Renska«**
Lebhaft (Živahno)
Scherzo: Sehr mäßig (Zelo zmerno)
Nicht schnell (Ne hitro)
Feierlich (Slavnostno)
Lebhaft (Živahno)

Napovedujemo

Ponedeljek, 8. maj 2017, ob 20.15
Velika dvorana Kulturnega doma Nova Gorica
Irena Grafenauer, flavta
Sergio Azzolini, fagot
Mate Bekavac, klarinet
Robert Levin, klavir
Za abonma in izven

Četrtek, 11. maj 2017, ob 20.15
Mala dvorana Kulturnega doma Nova Gorica
Jdranka Juras Jazz kvintet "PARIS HONEY"
Dobrodelni koncert za ambulanto Pro bono Nova Gorica

36. koncertna sezona/koncert VII

Glasbeni
abonma

Simfonični orkester Mitteleuropa

Mojca Gal, violina

Marco Giudarini, dirigent

Kulturni dom Nova Gorica
Bevkov trg 4
5000 Nova Gorica
05 335 40 16
blagajna@kulturnidom-ng.si
www.kulturnidom-ng.si

Ponedeljek, 24. april 2017, ob 20.15
Velika dvorana Kulturnega doma Nova Gorica

Francoska revolucija in napoleonske vojne so sovpadale z enim od vrhov glasbene zgodovine. S spremembami ekonomskega in socialnega položaja ljudi je prišlo do premikov v glasbeni teoriji in praksi. Leta 1815 je nastopil mir, vojna negotovost pa je še dolgo odmevala v umetnosti. V glasbi je bilo iskanje ravnotežja dolgo in klasicistična dediščina se je pilila do popolnosti še v času, ko so bili v celoti vzpostavljeni ideali romanticizma. **Ludwig van Beethoven** je bil dedič tega časa in revolucionar, pa ne le kot skladatelj, ki je glasbo zapeljal v novo smer, ampak je bil tudi kot oseba prežet z idejami revolucije. Ključno za razumevanje njegove glasbe je poznavanje časa in razmer, ki so takrat vladale v Evropi ter so prinašale novo mišljenje in ideje. Napoleonski imperij se je razširil čez večji del Evrope. Ko je Beethoven leta 1810 dobil naročilo za priložnostno glasbo h Goethejevemu Egmontu, ga je takoj sprejel in glasbo zastavil tako, da je odsevala idejo svobode. Zgodba prikazuje špansko inkvizicijo nad Nizozemci med letoma 1567 in 1568. Flamski grof Egmont, katolik, zvest Špancem, španskega kralja prosi za strpnost do svojega naroda, namesto tega pa kralj povelja preda vojvodi Alvi, ki nemudoma zapre in na smrt obsodi Egmonta. Clara poskuša Egmonta osvoboditi, a ji spodleti – ona se zastrupi, Egmonta usmrtijo. Ostane občutek, da upor bo in ljudje bodo osvobojeni.

»Zakaj **Giovanni Battista Viotti**? Ker se vedno preigrava ozek izbor istih violinskih koncertov, čeprav jih je veliko več. Iskala sem skladbo, pri kateri se moderni simfonični orkester in violinistka iz smeri stare glasbe lahko srečata: na meji z 18. na 19. stol. je prišlo do družbenih sprememb, ki so neogibno vplivale tudi na umetnost – ne v smislu estetskih izboljšav (glasbene zgodovine ne pojmujem kot evolucijo z naraščajočo kvaliteto), temveč zgolj sprememb okusa. Italijanski skladatelj Viotti je tudi eden najvplivnejših violinistov tistega časa, ki je že konec 18. stoletja spreminjal način komponiranja in kot prvi nastopil v solistični vlogi s *stradivarko*. Za prejšnje obdobje je bila ta violina preglasna in preostra za solistično igro ter je sodila le v orkester. Kljub temu pa je to glasbo lažje razumeti preko izvajalske prakse pred letom 1800 kakor po njem. Pojem romantičnega umetnika, ki ga premetavajo silni čustveni viharji in do smrti ni ne razumljen ne družbeno priznan, takrat še ni bil oblikovan. Bolj kot wagnerjanska teža sta ključni milina in rahločutnost izražanja. Odnos *solo violine* s spremljavo do *tutti* orkestra ima neposrednega prednika v koncertu grossu: razlika v glasnosti obeh skupin je del zvočne razgibanosti in ni treba, da je solist zvočno enakovreden

celotnemu orkestru. Prefinjeno in živahno oblikovanje zvoka je pomembnejši kriterij kot pa najvišji možni volumen. Daljše in krajše (nenapisane) kadence so sestavni del izvedbe in izražajo umetniško inovativnost ter svobodo solista. Podbradnika takrat še niso uporabljali, konstantni vibrato pa postane moden šele po 1. svetovni vojni. Postromantična glasbena estetika je tako rekoč postavljena na glavo! Viottijevi koncerti nudijo čisto drugačno zvočno sliko in izvajalski izziv. S svojo navivno spevnostjo in dramatičnostjo pa so to dela, ki bi si zaslužila pogosteje najti pot v koncertne dvorane.« (Mojca Gal, violinistka)

Renska simfonija je iz leta 1851, ko je **Robert Schumann** živel v Düsseldorfu. Tam je bila s precejšnjim uspehom prvič izvedena. To je Schumannova zadnja simfonija. Tista, ki je označena kot četrta, je nastala prej, skladatelj pa jo je po Renski še enkrat predelal. Renska razodeva značilnosti njegovega poznega sloga. V njej je nekaj simbolike, ki napeljuje na njegovo življenje. Le nekaj let po tej simfoniji je poskusil narediti samomor s skokom v Ren in dve leti zatem umrl v azilu za duševne bolnike. Zaradi podnaslova Renska je simfonija vedno vzbujala misel, da slika življenje ob Renu, kar pa je Schumann le delno potrdil, ko je napisal, da skladba odslkava 'tu in tam nekaj iz življenja ob Renu'. V njej ni želel vzpostavljati programskih smernic, ampak je ostajal na temeljih absolutne glasbe, razen četrtega stavka, kjer naj bi risal prizor povišanja kölnskega nadškofa v kardinala, ki mu je Schumann prisostvoval. Tako kot mnoga dela je tudi to skladbo napisal v kratkem času, v petih mesecih, in je tako rezultat inspiracije. Vodi pa jo prekrasen impulz, iluzija, in daje videz, kot bi fantazija sestrsko podajala roko fugi. Tukaj je skladatelj izkazal izbrušen občutek za notranjo dinamiko cikličnega formalnega poteka ter se pokazal v dialektiki enovitosti in raznolikosti kot subtilen in suveren ustvarjalec simfonij 19. stoletja. (povzeto po Matjažu Barbu)

Simfonični orkester Mitteleuropa združuje okrog 50 profesionalnih orkestrašev in deluje kot avtonomna organizacija s sedežem v Palmanovi. Njegovi začetki segajo v leto 2000, ko so občine in province Furlanije - Julijske krajine sprejele dogovor o ustanovitvi orkestra in ga institucionalizirale. Redno nastopa v Italiji in drugod po Evropi, v Tuniziji, Egiptu, Maroku, Turčiji ter je stalen gost Glasbenega bienala v Benetkah in Mittelfesta v Čedadu. Vodili so ga dirigenti mednarodnega slovesa, kot so Nikša Bareza, Dmitri Jurowski, Krzysztof Penderecki, Emilio Pomarico in Vram Tchiftchian. Z njim se predstavljajo ugledni koncertanti

(Sergej Krilov, Ramin Bahrami, Louis Lortie, Pepe Romero, Daniel Müller-Schott, Karl Leister, Françoise de Clossey, Mauro Maur, Aleksander Gadžijev). Sodeluje na projektih z Zvezo regionalnih gledališč Furlanije - Julijske krajine, s katero izvajata ambiciozen program promocije glasbe. S konservatoriji in glasbenimi šolami regije ter z Agencijo za zdravstvo Italije pripravlja odmevne interdisciplinarne vsebine za socialno integracijo s pomočjo glasbe in drugih inovativnih dejavnosti, namenjenih mladostnikom. S tržaškim konservatorijem sodeluje pri študiju dirigiranja. Od leta 2015 s pomočjo Zveze kreditnih bank FJK v Gledališču Gustavo Modena v Palmanovi izvaja lastno koncertno sezono.

Mojca Gal je diplomirala na Akademiji za glasbo v Ljubljani (prof. Primož Novšak), Visoki šoli za umetnost v Bernu (prof. Monika Urbaniak) ter Akademiji za staro glasbo, Scholi cantorum Basiliensis v Baslu (prof. Amandine Beyer). Na mednarodni sceni stare glasbe je aktivna kot koncertna violinistka, umetniški vodja, pa tudi kot plesalka, koreografinja in skladateljica. Redno sodeluje s skupinami, kot so Ad Fontes, Arabesque Montreux, Musica Fiorita, Freitagsakademie Bern. Lani je pri ZKP RTV Slovenija izšla njena prva zgoščenka z glasbo iz 17. stoletja in naslovom Ri-Cercare.

Dirigent **Marco Guidarini** je diplomiral iz violončela na Konservatoriju v Genovi, študij dirigiranja pa je opravil na Visoki šoli za glasbo na Dunaju. Ima tudi diplomu iz primerjalne književnosti (Univerza v Genovi). Debitiral je z orkestrom Opéra de Lyon in na povabilo Johna Elliota Gardinerja postal njegov asistent pri izvedbah oper Falstaff in Le Comte Ory. Dirigiral je na odrih znamenite Metropolitanske opere v New Yorku, v Gledališču Scala v Milanu, Operi Sydney, Bolšoj teatru v Moskvi, Deutsche Oper v Berlinu in Staatsoper v Münchnu. Francija pa je njegova druga država. Med letoma 2001 in 2009 je bil umetniški vodja Filharmoničnega orkestra in orkestra Opernega gledališča v Nici. Je utemeljitelj in umetniški vodja festivala Les Rencontres Musicales de Puteaux, znotraj katerega je ustanovil Mednarodno tekmovanje solopetja Vincenzo Bellini. Redno dirigira vse najpomembnejše italijanske orkestre in gostuje po vsem svetu. Francija ga je odlikovala z zvezdo solidarnosti in medaljo Chevalier des Arts et des Lettres za literarne dosežke.

Metka Sulič